

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ»

1. Με τις διατάξεις του υπό ψήφιση νομοσχεδίου επεκτείνεται, σύμφωνα με το άρθρο 95 παρ.3 Σ, η αρμοδιότητα των διοικητικών Εφετειών και σε άλλες ακυρωτικές διαφορές. Επίσης, ορισμένες ακυρωτικές διαφορές μεταβάλλονται σε διαφορές ουσίας και έτσι υπάγονται πλέον στην αρμοδιότητα των διοικητικών δικαστηρίων. Η ρύθμιση αυτή βρίσκει έρεισμα στην διάταξη της παρ.3 του άρθρου 95 Σ, η οποία ορίζει ότι η εκδίκαση κατηγοριών υποθέσεων της ακυρωτικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να υπάγονται με νόμο, ανάλογα με τη φύση ή τη σπουδαιότητά τους, στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, με την επιφύλαξη πάντως της αρμοδιότητας σε τελευταίο βαθμό του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Οι νέες κατηγορίες ακυρωτικών διαφορών που μεταφέρονται στα διοικητικά δικαστήρια από το ΣτΕ –με την ίδια νομοτεχνική διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε και κατά την τροποποίηση του ν. 702/77- είναι οι εφαρμογές πολεοδομικών μελετών, θέματα οικοδομικών αδειών και αδειών κοπής δέντρων, σύνδεση οικοδομών με κάθε είδους δίκτυα, εκλογή και γενικά υπηρεσιακή κατάσταση των λεκτόρων στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και, τέλος, η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις εναρμονίζονται με τη νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας, με την οποία γίνεται δεκτό ότι είναι σύμφωνη με τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 και 95 παρ.1 η μεταβολή του χαρακτήρα μιας διοικητικής διαφοράς από ακυρωτική σε διαφορά ουσίας με νομοθετική διάταξη, δεδομένου ότι η δικαστική προστασία που παρέχεται στον διοικούμενο στην δεύτερη περίπτωση είναι πληρέστερη, εφόσον ερευνάται και η ουσία της υπόθεσης (ΣτΕ 2754/1994, 1315/1992, 2434/1991), χωρίς ωστόσο να μπορεί η εν λόγω μεταβολή να επεκταθεί σε βαθμό που να καταλύει την

2

από το Σύνταγμα γενική ακυρωτική αρμοδιότητα του ΣτΕ.

Συνεπώς, και οι νέες ακυρωτικές διαφορές ανατίθενται - κατά ένα μέρος - σε πρώτο βαθμό στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και επιφυλάσσεται και πάλι σε τελευταίο βαθμό η αρμοδιότητα του ΣτΕ.

II. Με τις προτεινόμενες διατάξεις επιλέγεται, όπως και με αυτές του Ν.2721/1999, ως ακυρωτικό δικαστήριο πρώτου βαθμού το τριμελές διοικητικό Εφετείο. Η σε τελευταίο βαθμό αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, προβλέπεται με την άσκηση του ενδίκου μέσου της εφέσεως (βλ. *Β. Καρακωστα*, «Η πρωτότυπη» έφεση στις ακυρωτικές διοικητικές διαφορές, *Επιθεώρηση Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου*, 1997, 305 επ., *Α. Πετρόγλου*, *Επισημάνσεις στις διατάξεις του ν. 2721/1999 για το Συμβούλιο Επικρατείας και τα διοικητικά δικαστήρια*, ΕΔΚΑ 1999, 518 επ.).

Οι περί εφέσεως διατάξεις ισχύουν και ως προς τις προτεινόμενες νέες ακυρωτικές διαφορές, με την εξαίρεση των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 3 του νομοσχεδίου. Ειδικότερα, σε εφαρμογή της αναθεωρημένης διάταξης του άρθρου 95 παρ. 3 Σ, προτείνεται για ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων που αφορούν συνήθεις υπηρεσιακές μεταβολές των υπαλλήλων (και πάντως όχι περιπτώσεις μονιμοποίησης, μετάταξης, προαγωγής και λύσεως της υπαλληλικής σχέσεως) να εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από τα διοικητικά δικαστήρια – τα διοικητικά εφετεία εν προκειμένω (βλ. και Πρακτικό Ολομελείας ΣτΕ 4/2001 «...Ο μηχανισμός της μεταφοράς ακυρωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια για την εκδίκαση σε πρώτο βαθμό προβλέπεται στην παρ. 3 (ενν. του άρθρου 95 Σ) για την οποία και έγινε πρόταση τροποποίησης προς την κατεύθυνση της εξαιρέσεως από τον δευτεροβάθμιο ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου Επικρατείας κατηγοριών υποθέσεων ήσσονος σημασίας (...). Ο κοινός νομοθέτης έχει την ευχέρεια να θεσπίζει ένα μόνο βαθμό ακυρωτικής αρμοδιότητας στα διοικητικά δικαστήρια για υποθέσεις ήσσονος σημασίας. Όταν όμως προβλέπεται δευτεροβάθμιος ακυρωτικός έλεγχος, θα ασκείται πάντοτε από το Συμβούλιο της Επικρατείας χάριν της ενότητας της νομολογίας...», πρβλ. επίσης ΣτΕ 3095/1995 ΔιΔικ 1995, 852 επ., η οποία κατά πλειοψηφία αποφαινεται ότι ο αποκλεισμός των ενδίκων μέσων στις δίκες προσωποκράτησης για χρέη προς το Δημόσιο δεν προσκρούει στη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 1 Σ). Η διατήρηση της ακυρωτικής αρμοδιότητας του ΣτΕ σε πρώτο και τελευταίο βαθμό όσον αφορά τις υποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του νομοσχεδίου αποδίδει το νόημα της παρ. 3 του άρθρου 95 Συντ., ότι οι μείζονος σημασίας κατηγορίες υποθέσεων υπάγονται στην αρμοδιότητά του.

III. Περαιτέρω, και επί των νέων ακυρωτικών διαφορών οι βασικές δικονομικές ρυθμίσεις που διέπουν την εκδίκασή τους από τα τριμελή Διοικητικά Εφετεία, περιλαμβάνονται στα άρθρα 2 έως και 5 ν. 702/1977. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως και ενώπιον των Διοικητικών Εφετείων οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» που αφορούν το ένδικο βοήθημα της αίτησης ακύρωσης, δεδομένου ότι σαφώς ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (που κυρώθηκε με τον ν. 2717/1999 ΦΕΚ Α' 97), δεν εφαρμόζεται επί των ακυρωτικών διαφορών (βλ. άρθρο 1 του ΚΔΔ).

IV. Σχετικά με τη διάταξη του άρθρου 5 του νομοσχεδίου, σύμφωνα με την οποία αποκλείεται η άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως στο Συμβούλιο Επικρατείας για υποθέσεις των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των 2 000.000 δραχμών, σημειώνονται τα ακόλουθα :

Όπως έχει κριθεί σχετικά (ΣΤΕ 1479/1997 Ολομέλεια, 2214/1997 Ολομ. 12/1999 Ολομέλεια Διδικ 1999, 1106 επ., 1315/2001 Ολομ. Αρμεν 2001, 555 επ., «...Εκ της διατάξεως αυτής (του άρθρου 95 παρ.1 περ. β' του Συντάγματος) δεν συνάγεται, εν όψει και της παρ. 4 του αυτού άρθρου του Συντάγματος, ότι ο νομοθέτης κωλύεται να θεσπίση επί τη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων διατάξεις που εισάγουν ρυθμίσεις ενώπιον του ΣΤΕ δικών επί αιτήσεων αναιρέσεως που ασκούνται από το Δημόσιο ή νπδδ και αφορούν διαφορές από φόρους, δασμούς, τέλη, ασφαλιστικές εισφορές, κ.λ.π. εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των 500.000 δρχ.) μετ'εκτίμησιν του μικρού ύψους των ποσών εις τα οποία αφορά η αχθείσα δια της αιτήσεως αναιρέσεως αμφισβήτησις και της ανάγκης αποσυμφορήσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας από μεγάλου όγκου αναιρετικών δικών μικρού χρηματικού αντικειμένου, ώστε να εξυπηρετηθεί ο προορισμός αυτού ως Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου και να επιτευχθεί μεγαλύτερα ταχύτης εις την απονομήν της διοικητικής δικαιοσύνης επί υποθέσεων σοβαρωτέρου αντικειμένου, εφ'όσον πάντως περί των διαφορών τούτων υφίσταται τελεσίδικος κρίσις διοικητικού δικαστηρίου της ουσίας, ικανοποιήθη δε ούτω το κατά το άρθρον 20 παρ. 1 του Σ δικαίωμα εις παροχήν εννόμου προστασίας υπό δικαστηρίου (...) Δεν κωλύεται ο κοινός νομοθέτης, εν όψει μάλιστα και των ορισμών της παρ. 4 του άρθρου 95 Σ, να θεσπίζει βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, δικονομικές προϋποθέσεις δια την άσκησιν της αιτήσεως αναιρέσεως, όπως είναι το ύψος της επιδίκου διαφοράς...».

Σημειωτέον ότι με τη νομολογία αυτή κρίθηκε ότι ο αποκλεισμός της αιτήσεως αναιρέσεως που ασκείται τόσο από το Δημόσιο, από νπδδ, αλλά και από ιδιώτες δεν είναι αντίθετος με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 1 Σ, δε-

4

δομένου ότι η δικαστική προστασία που δικαιούνται παρέχεται και σε τρίτο βαθμό από το ΣτΕ – και συνεπώς η σχετική ανααιρετική δίκη δεν καταργείται – σε περίπτωση που ο αναιρεσείων προβάλλει με υπόμνημα ότι δικαιολογείται η συνέχιση της δίκης, δεδομένου ότι η επίλυση της διαφοράς έχει γι'αυτόν ευρύτερες οικονομικές επιπτώσεις (ΣτΕ 1315/2001 Ολομ.) Τη νομολογία αυτή υιοθετεί ήδη και η παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 10 του νομοσχεδίου ως προς τις καταργούμενες δίκες του άρθρου 12 παρ. 6 έως 8 ν. 2298/1995, οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας και δεν έχουν συζητηθεί μέχρι σήμερα.

Αθήνα, 24 Σεπτεμβρίου 2001

Η εισηγήτρια επιστημονική συνεργάτις
Αλεξάνδρα Καρέτσου

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσούλης
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς